Anul V — Orăștie, 29 Maiu v. (10 Iunie n.) 1899 — Nr. 22

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.

INSERȚIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sûnt a se trimite la adresa: „Minerva“ institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Dovezi de neputință.

In trăsături generale am dovedit deja, că stagnarea noastră politică este a se datori lipsei de organisație, ear' lipsa de organisație absolutei neputințe a unui rest de comitet național. Azi vom ilustra mai de-aproape această neputință. Dar' fiind-că fapte nu găsim în vieața acestui comitet dela eșirea lui din temniță, nici înainte nici după constituirea lui în societate pe acțiuni, vom arăta câteva isprăvuri de-ale acelui organ de publicitate, care posa pe acest comitet.

Incă înainte de-a fi realisat noi un singur punct din programul național din 1881, căci afară de întărirea noastră în conștiința națională luptele noastre politice alt resultat positiv n'au avut, vedem că organul consorțiului din Sibiiu stabilește nouĕ principii de luptă, cari nici nu sunt scrise în programul național, ba sunt de-adreptul contrare acestui program.

Nu este săptămână, nu este aproape nici o zi, în care «Tribuna» să nu-'și esalteze cetitorii cu chestia *federalismului*. A prins de undeva o idee, altfel foarte potrivită de-a captiva și dăi cu ea înainte *fără a vedea că trece și calcă peste programul pe care am jurat cu toții*. «Tribunei» acum nu-'i mai trebue autonomia Ardealului, nici pe celelalte pretensiuni istorice nu le mai susține; ea vrea, rogu-vĕ, federalism, autonomie națională *teritorială*... și apoi las pe noi că ne vom croi noi legile și soartea noastră.

Intrebăm acum pe ori-ce om cu mintea sănĕtoasă, care nu mai e copil, nici prin prea mari bĕtrânețe n'a ajuns la vîrsta copilăriei, întrebăm, ce însemnează această tură de forță a «Tribunei»? Nu e ridicol, când cineva nu e în stare a-și lua măcar un mĕr de pe pom și el strigă, că-'i trebuesc luna și stelele de pe cer?

Dar' să nu credeți, că această ridiculă procedură a fost fără intenții. Ea voia doar' să mascheze incapacitate de acțiune acelui rest de comitet și a Daianiștilor adnexați, cari fără a putea obține cel mai minimal succes politic, făceau obștea să creadă, că ei luptă pentru *idealuri mari*. Adecă o donchișotiadă în toată forma.

In aceeași categorie vine socotită ținuta «Tribunei» pe acțiuni, în chestia reformei legii electorale. Se știe că programul național din Maiu 1881 fixează în privința aceasta următoarele:

„Crearea unei legi electorale pe basa sufragiului universal, sau cel puțin ca fiecare cetățean, care e supus la dare directă, să fie învestit cu drept de alegere“.

Punctul acesta din program a fost interpretat și adus în discuție în anii trecuți de dl Slavici, care l'a proclamat chiar de cel mai cardinal postulat al nostru, fiindcă cu reformarea legii electorale e necesarmente împreunată totala schimbare a stării noastre de apăsare politică.

Că dl Slavici avea deplină dreptate, au dovedit-o mai ales cele întêmplate în Martie a. c. la Budapesta, când cu schimbarea guvernelor. Oposiția pusese între condițiile de împăciuire și reforma legii electorale. Ugroniștii și în special Holló și Bartha cereau de-adreptul sufragiu universal. Ear' actualul șef de cabinet, Széll, le-a știut astupa gura, amenințându-i cu naționalitățile, cari în primul rĕnd vor profita din eventualele concesiuni.

Eată guvernamentalul *„Pester Lloyd“* ce scrie în chestia aceasta în numĕrul din 20 Martie:

»Atât șeful partidului ugronist cât și fidelul lui partisan Holló pretind sufragiul universal și votare secretă. Dar' credem că nu li se va face *nici cea mai mică concesiune*. Adevĕrat că în ale censului e colosală disproporție în diferite cercuri electorale. Dar' e foarte greu, ca ***în vederea raporturilor de naționalitate,*** *să se resoalve chestia censului și a arondării cercurilor în așa chip, ca ideea unității statului național maghiar să rĕmână neatinsă.* Pentru aceea dl Széll s'a ferit a trezi în deputatul Holló și *cea mai mică nădejde*, că ar avea de gând să-i satisfacă în vre-o privință pretențiunei...«

Importanța reformei legii electorale o vĕd deci dușmanii nostri mai bine ca noi. Și când a venit dl Slavici de ni-a arĕtat-o, »Tribuna« a făcut o clamoare ne mai pomenită, batjocurindu-'l pentru așa zisa »lege electorală europenească«. Dl Slavici ete un om cu *principii* politice și nu un om inconștient ca minorii cari represintă vederile consorțiului din Sibiiu. Părerile lui sunt întemeiate pe convingeri și precum am vĕzut, ele interpretau fidel un punct esențial din programul nostru național, *de care adversarii nostri politici au mai multă teamă*. De ce a rîs deci »Tribuna« de acele păreri? Eacă pentru-ce: voia și trebuia să ascundă neputința stăpânilor sei, presentându-i mai intransigenți, mai radicali și mai nu știu cum. Ce mi-e »legea electorală europenească?« Vĕ dăm noi altă marfă!.... Și ne-au dat-o.

Dar' mai mult ca ori-și-ce dovedește neputința lor faptul, că »Tribuna« nu se sfiește de nici un mijloc pentru a-și asigura existența sa.

E de sigur o soarte vrednică de plâns când cineva nu poate exista în mod onest, ci numai atacând cu înverșunare pe toți cei-ce îi stau în cale. Și e condamnabilă procedură, când tu, incapabil și compromis, ai cutezanță de-a mai reflecta la loc de conducĕtor în cele naționale. Astfel e »Tribuna«.

Nu vom enumĕra întreaga serie de atacuri sĕvêrșite față de persoane, cari prin faptele lor și-au dobândit neperitoare merite pentru chestia națională. Nu vom insista asupra modului de discuțiune al acestui ziar, de-a numi trădător pe un șef de guvern și de partid din România, făcêndu-se astfel unealtă în mânile partidului opus, numai pentru a-și asigura șubreda-i existență. Le lăsăm aceste pentru alții, cari de sigur vor veni și vor stabili exact responsabilitățile — căci în urma urmelor nime nu va face responsabil pe bietul Daian... Dar' ne vom ocupa cu cel mai nou cas exploatat de »Tribuna« în favorul existenței sale, cu casul alegerii din Arad.

Cine vede în atitudinea ziarului consorțiului din Sibiiu o luptă în contra alesului episcop Goldiș, dată pe motive naționale, se înșală amar. Interesul ei de căpetenie, *unicul ei interes,* este a lovi în ziarul din Arad, care singur îi face concurență, avêndu-și cetitorii sei, cari țin mult la el. „Tribuna“ și cei dela spatele ei cred că a sosit momentul de-a șterpeli cetitorii „Tribunei Poporului“, pentru a-'și asigura astfel situația sa materială. Ceea-ce n'au reușit a face până acum, nici anul trecut prin caraghioasele acuse, că la „Tribuna Poporului“ se tipăresc broșuri ungurești, ei cred că vor putea acum adecă să nimicească ziarul din Arad, asmuțând obștea în contra lui. Bine știau cei dela „Tribuna“ *cari* sunt durerile Aradanilor, bine știau ei, de ce colorit politic este archimandritul Hamsea, cu care s'au aliat; bine știau ei, că nu este interesul „Tribunei Poporului“, ci e dorința unei întregi diecese, ca sistemul vechiu să înceteze. Știau, dar' ce le păsa! Trebuia să lovească, *pentru-că numai așa putea să vêneze abonenți*. Ei, și o luptă cu un asemenea substrat e o rușine!

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

In grădină...

In grădină singuratic
Stau sub nucul înverzit,
Și aștept să vii la mine
Inger mândru, negrăit...

Numĕr clipele să treacă
Ca să uit al vieții chin,
Pe când frunzele să mișcă
In vers tainic, dulce, lin...

Negre... umbrele de seară
Spre apusuri au pornit,
Pe mini dorul mĕ tresară
Căci, durere, n'ai venit!..

Hunedoara. *Nicu.*

Doamna Elisabeta.

Ați auzit de prin cărți ori din povestirea celor-ce au făcut rĕsboiul, că pe vremea când mii de Români zăceau prin spitale de isbitura glonțului turcesc, era o femee de neam de regi, cu inimă de înger și cu sufletul întreg pornită spre mângăierea celor cu griji și spre alinarea celor cu dureri. Și o numiau răniții »Mama lor«, că ea cu mila de mamă îngrija de răniți, și vrednică era de numele acesta, de cel mai frumos din câte le mai avea.

Era Doamna Elisabeta, Doamna țerii.

Precum a stat cu vitejească mânie soțul ei, Domnul Carol, în fruntea bărbaților rĕsboinici și-a cutremurat din temelie tăriile turcești, așa Doamna Elisabeta a stat în fruntea femeilor neamului nostru, cu grije de mamă înduioșată, ștergênd lacrimile și alinând durerile mulțimii.

De câte ori sosea trenul aducênd răniți în București, Doamna Elisabeta alerga la gară și însași primea pe răniți și trecea din vagon în vagon, îmbărbătându-i cu vorbe mângăitoare, împărțindu-le bani și haine și pe mulți luându-i ca să le dee îngrijiri în spitalul înființat de dênsa.

Și erau primiți la gară răniții de multă mulțime adunată pe urmele Doamnei, și cântau musicile marșuri rĕsboinice, lumea le ura sănĕtate răniților și le făcea toate onorurile ce se dau vitejilor oșteni.

Când au sosit cei dintêiu răniți, Doamna le-a eșit înainte la Tîrgoviște. Și plângea ca par' c'ar fi fost dintr'aevea mamă acestor băieți. Și a venit până în București, stând tot prin vagoane cu ei.

Incă de când s'a svonit numai că va fi rĕsboiu, inima D-nei Elisabeta era îngrijată de soartea viitoare a celor-ce vor suferi pentru țeară. Ear' după-ce s'a încins rĕsboiul, atâta și-a svârcolit milostiva inimă și atâta a alergat pentru cei rĕsbiți de suferință, încât s'a îmbolnăvit la urmă și a fost silită să zacă în pat, istovită de griji și de trude. Și deabia s'a însănătoșat, putênd să iasă din casă, și alerga din nou pe la spitale, cu toate-că doctorii îi opriră alergătura, și dintr'asta era să i-se întoarcă rĕul boalei din nou.

A dat totdeauna pildă și după ea toate doamnele noastre făceau asemeni. Și nu se sfia să stee alături cu țĕrancele, cu mamele cari veniau să își vadă fiii răniți, să stee alături cu ele la patul bolnavilor, vorbind cu ele, așa de prietenoasă și bună, încât părea că se cunosc de când lumea și că Insăși e țĕrancă din sat, ear' nu Doamnă a țĕrii.

Odată însăși Doamna Elisabeta, însoțită de soțul Ei, de Domnitor, a mers la spitalul militar din București și a întrat într'o odaie unde zăcea un tunar rănit și Insăși i-a pus pe piept »Steaua României«. Când s'a auzit de cel dintâiu Român care a rĕmas mort în rĕsboiu ucis de o ghiulea de tun la Islaz, de sergentul Florea al Blejanului, D-na Elisabeta a trimis o cunună de foi de ștejar tăiate în bronz, să se așeze pe mormêntul celui dintâiu Român omorît de dușman. Acest Florea a început șirul cel așa de lung al morților căzuți pentru neatârnarea țĕrii noastre. Și pentru multă vreme îi va rĕmânea numele cioplit în piatra de pe mormênt, alături cu numele Doamnei, căci scris e pe cunună: »Doamna Elisabeta, sergentului Florea Blejan, mort pentru patrie«.

Spitalul înființat de Doamna, lângă palatul dela Cotroceni, a fost de poveste. Cei-ce au avut norocul să fie îngrijiți în spitalul acesta, dacă mai trăiesc, își vor aduce aminte de el în toate zilele vieții lor, că așezarea și starea lor acolo nu se poate arăta cu vorbe, ear' Doamna le era mamă, cum n'ar fi așteptat nici dela mamele lor.

Mâncarea li-se da din bucătăria palatului; aceleași mâncări cari se pregătiau pentru D-na și pentru Curte, erau și ale răniților. Ear' îngrijitorii spitalului aveau porunca să aducă răniților ori și ce-ar pofti să mânânce și să bea, de ar fi fost ori cât de anevoios și de scump ceea-ce doriau.

Doamna stătea cât era ziua printre răniți, ear' cu Ea alături multe doamne din București, cari îngrijeau de răniți și, când era vre-unul greu bolnav și se lupta cu moartea, Insăși Doamna veghia nopțile pe rênd cu doamnele celelalte la capul bolnavului.

Doamna aducea singură doftoriile răniților și le turna în linguriță, le potrivea lămâia și rumul în ceaiu, îi îndemna se mânânce când nu voiau; când veniau scrisori pentru răniți, de acasă, Doamna se așeza pe scaun în fața bolnavului și-i cetia scrisoarea. Ear' dacă voia rănitul să rĕspundă la scrisoare, D-na aducea o măscioară lângă pat, lua hârtie și condeiu și scria mamelor și taților: rănitul spunea din gură ce avea să spue cui scria, ear' Doamna așternea pe hârtie vorbele flăcăului. Și sta Doamna cu condeiul gata, până ce să se gândească rănitul ce mai zice în scrisoare, și el eară spunea, și Ea scria eărăși. Și când el nu se pricepea cum se zice mai bine, îl învĕța Doamna și așa se sfătuiau amêndoi, cum să scrie.

Doamna alerga și pe la alte spitale din București. Și o cunoșteau toți răniții și bolnavii, și o iubeau, că pentru toți era de o potrivă de bună și blândă. Un flăcău dintr'un spital nu voia de loc să ia doftoriile, că erau amare de tot, ear' el cam îndărătnic. O zi întreagă s'au trudit doctorii să-'l înduplece, și dejaba. Mai spre seară venì la spital

Dar' mai e un motor a luptei lor, care nu trebue uitat. Ori cât s'ar sbate cei dela „Tribuna“ în contra fantomii confesionale, e foarte bine cunoscut, că directorul ei e un papistaș declarat și că inteligența lui nu-'i permite a se ridica peste pasiunea lui particulară. Cunoscênd pe acest om, ori cât ne-am da silința, nu putem crede că el n'a învîrtit șuruburile de așa, ca lovind sê nimerească două muște de-odată, atât pe Aradani, cât și biserica lor. E un fariseism și un jezuitism în tactica aceasta a „Tribunei“, ca în toate celelalte chestiuni ce le-a tratat cu aceeași lipsă de de fond cinstit.

Dacă se vor găsi creduli, creadă-le. „Tribuna Poporului“ își cunoaște chemarea sa și nu are lipsă de apărarea noastră. Pe noi ne privește casul mai mult din pricina că ilustrează mai viu neputința consorțiului sibiian și pentru-că ne dă un motiv mai mult, sê desvălim această neputință și se arêtăm urmările ei desastroase pentru binele și liniștea poporului nostru.

Persecutarea preparandiștilor Români din Deva. Despre succesul examenelor dela preparandia din Deva, s'a mirat însuși ministrul unguresc. Dar' sê nu credeți că doar' de bun, ci de slab ce a fost, și astfel a făcut întrebare, care este causa de 50% dintre preparandiști au fost trântiți la examene. Profesorii au rêspuns, că Românii sunt cei cari au fost trântiți la examene, deoare-ce vorbind ei între sine tot românește, nu știu limba maghiară, și asttel nu sunt în stare a depune examenele. O fi, fi! Numai se alege cine sê vê creadă, dlor profesori!

*

Regele Carol al României, după știrile ce foile rusești zic că le-au primit dela consulatele române, va face încă în decursul acestei luni o călêtorie la Rusia.

*

Nimic dela stat. In adunarea din 28 Maiu n. a diecesei aug. ev. slovacă a Neutrei, ținută în Bucovêț, Slovacii au respins întregirea venitelor preoțești dela stat, și au hotărît, ca din propriile mijloace sê completeze minimul statorit în lege.

Ce va urma?

Dela un preot de pe Murêș, primim următoarele:

Am trecut și peste cea mai grea încercare la care au fost pușì cândva preoții bisericii gr.-or., dar' am trecut cum n'am crezut, adecă vênzêndu-ne pentru un blid de linte dreptul inalienabil ce l'am avut față de biserică și popor.

Eram mai mult ca sigur, că congresul național va respinge fără încungiur ajutorul statului, și va cerca altă cale, pe care sê se ajutore clerul ortodox.

Durere însê, că în această credință m'am înșelat.

Adevêrat, că cea mai mare parte dintre preoții, cari au fost membrii ai acelui congres, au fost contra primirii acelui ajutor, dar' tot atât de adevêrat este, că ceialalți membri au stăruit pentru primirea lui și astfel au călcat voința preoților cu simț și cu iubire față de biserica și turma lor.

»Ce va fi de noi, dle părinte, mê întreabă poporul, dacă s'a hotărît la Sibiiu ca sê vê plătească guvernul? Ce s'a alege de biserica noastră și de obiceiurile noastre? Cine ne va mai povățuì, căci D-Voastră acum abia vê mai puteți mișca, fără-ca sê nu fiți pîrîți că ne agitați în contra Ungurilor? Toate au fost cum au fost până acuma, căci Vê aveam pe D-Voastră, dar' acum v'am perdut. A sosit timpul, când proverbul: »Bate-voiu păstorul și se va risipì turma« s'a împlinit, cu un cuvênt am ajuns vremea de apoi. »Rêu de noi și de copiii nostri, dle părinte«.

Eată de ce cugete este călêuzit poporul. Inzadar m'am încercat a-'i spune și a-'l convinge, că preoții cu toate acestea își vor ști face datorința, ca și până acuma, și nu se vor depărta de popor, toate au fost înzadar.

»Mai bine v'ar fi dat comuna acel ajutor, dacă cineva ne-ar fi provocat la aceasta și s'ar fi înțeles cu noi, decât sê pățim așa o rușine, ca sê vê plătească guvernul, pentru a-'i servì interesele lui«.

Așa es e. Dacă cu toții ne-am fi pus în înțelegere cu poporul, care cu drag a jertfit și jertfește, și i-am fi spus cu toții că el trebue sê se îngrijască de soartea noastră, ca și noi sê ne putem mai bine îngrijì de a lui, de sigur că ne-ar fi ascultat și urmat întru toate.

Dar' aceasta nu am făcut-o, cu toate-că trebuia sê o facem înainte de toate, ca sê nu osândim poporul că pentru preoții sei nu face nimic, și deci suntem siliți, după împregiurări, ca sê primim ajutorul statului.

Nu știu în alte părți ce impresie va fi făcut hotărîrea congresului în chestia aceasta, dar' în multe părți de pe-aici, ea a fost foarte rea asupra poporului.

Ne putem deci cu drept cuvênt întreba, că după toate acestea: *Ce va urma?*

G—u.

Din Bucovina.

Contra fraților nostri bucovineni s'a pornit în timpul din urmă o goană turbată, de către organele guvernului bucovinean.

Mai mulți tineri universitari au fot trași de către senatul universitar în cercetare disciplinară, din causă că au făcut demonstrațiuni la gara din Cernăuți, când cu fuga metropolitului Arcadie la Viena.

Dlui Adrian P. Deseanu, teolog absolut, nu numai că i-s'a denegat dreptul de-a face riguroasele la universitatea din Cernăuți, dar' contra d-sale s'a dat și ordin de expulsare.

Asemenea ordin s'a dat și față de dl Victor Braniște, student în drept și colaborator la „Patria“, fratele dlui Dr. Valeriu Braniște, redactorul foii. Ambii au făcut recurs.

Față de aceste prigoniri, „Patria“ a luat o posiție deamnă, combătênd toate ilegalitățile ce le sêvîrșește guvernul și apêrând studențimea.

Din acest motiv, ea a fost de două-ori confiscată.

Publicând după aceea într'alt numêr o telegramă de încuragiare a tinerimii universitare din Cluj, către cea din Cernăuți, de nou a fost confiscată.

Indignată de aceste prigoniri fără temeiu și de ura turbată ce organele guvernului o poartă față de tinerimea universitară din Cernăuți, eată ce publică într'un numêr al seu, din sêptêmâna trecută:

„A confisca hârtia, e ușor, căci hârtia nu se poate sustrage armelor nimicitoare de natură fisică. Sufletul vostru, Românilor, se poate deci numai cu păcate ucide. — și nu cu confiscarea la ordin din partea unuia, sau altuia mufti fără suflet. Ca sê trăiți Românilor în veci, fiți și mai departe cinstiți, căci virtutea cinstei e binevêzută la Dumnezeul ginților creștine.

„Virtutea vechilor Romani sê fie și a noastră. Virtutea patriotică-cinstită ne va face nemuritori, ne va face tari și vestiți.

„Legea creștină a bisericii ortodoxe sê fie fáclia noastră pe calea spre Golgota de acuma. Timpul actual e greu, este un cuptor de ispite, dar' sê fim cu virtute și ne vom curăți, trecênd prin ispitele și cursele cu multă iscusință pregătite nouê spre perzare — ca aurul în para focului — de tot ce ne poate omorî vre-odată.

„Noi sê ne iubim mai mult sufletul decât trupul, sê ne fie mai mult aminte de cinstea adevêrată, care face sufletul nemuritor.

„Dușmanii pot confișca Românilor cel mult trupul, vre-o câți-va cruceri, libertatea fisică etc., nu însê sufletul național, material și cu voință liberă.

„Românilor! Uniți-Vê în cugete și simțiri, și veți fi tari, nemuritori — neconfiscabili“.

Pactul.

Toate privirile compatrioților nostri maghiari, precum și ale poporațiunii austriace, sunt ațintite de astă-dată asupra chipului cum se va încheia pactul.

Aceasta cu atât mai vêrtos, deoare-ce între cele două guverne nu se poate ajunge la nici o înțelegere. Insași Coroana nu știe pe a cui parte sê decidă. Fiindcă de astădată nu mai este vorba de o luptă între cele două guverne, ci de o luptă între Ungaria și Austria.

Chiar dacă ar demisiona contele Thun din causa aceasta, guvernul care i-ar urma, tot asttel va fi silit sê purceadă, deoare-ce toate partidele din Austria, stau pe aceeași basă.

Széll earăși nu voește sê cedeze nimic din formula sa, fiindcă chiar și de Coroană a fost aprobată.

Il învinuesc pe Thun cu aceea, că silește pe Monarch a decide într'o chestie, în care nici când n'ar fi fost iertat sê o silească.

Dar' înzadar. Austriacii vor sê dovedească de astă-dată, că odată cu capul ei nu se vor mai umili înaintea Maghiarîlor. Prea multe au lăsat după voea lor, acum li-s'a înfundat, căci ei tot mai mult așteaptă.

PROSPECT

pentru înființarea unui institut de credit și economii pe acțiuni în Hațeg, comitatul Hunedoarei.

1. Scopul societății este a desvolta spiritul de economie în toate classele societății prin primire de depuneri spre fructificare, și prin deschiderea de credite solide, a înlesni ori-ce lucrare onestă pe terenul agriculturei, industriei și comerciului, și altor afaceri de economie.

2. Societatea sê înființează pe timp nedeterminat, cu un capital social de 100.000 coroane împărțit în 1000 acții de câte 100 coroane valoare nominală, sunătoare pe nume; în cas însê de a sê subscrie mai mult de 1000 de acții, adunarea generală constituantă are drept a primi și urca capitatul social până la suma maximală de 200.000 coroane, împărțit în acții până la 2000, fiecare a 100 coroane valoare nominală.

3. Firma societății e românește ***„Hatiegana*** *institut de credit și economii, societate pe actii în Hațeg“*, ungurește: ***„Hatiegana*** *takarek- es hitelintezet részvénytársaság Hátszegen“*.

4. Timpul pentru subscrierea acțiilor sê fixează până inclusive 30 Iunie 1899 st. n. Subscrierile sê fac cu mâna proprie, sau prin plenipotențiat. Minorenii, curanzii și corporațiunile juridice subscriu prin representanții lor legali.

5. La subscrierea acțiilor sunt a sê depune de fiecare acție 10% din valoarea nominală, adecă câte 10 coroane, și câte 4 coroane spese de fundare, ear' 20% din valoarea nominală a fiecărei acții, sunt a sê depune până la adunarea generală constituantă, despre ce vor fi înștiințați; restul capitalului de acții e a sê plăti în ratele și terminele statorinde de direcțiunea înființândei societăți pe acții, cu acea observare, că una rată nu poate fi mai mare ca 10%, și terminele de plătire nu mai scurte ca 3 luni de zile, și că acționarii au drept a plăti mai multe rate, sau întreg restul deodată.

6. Plătirile acțiilor subscrise sê pot face și cu părți fundamentale de a institutului »Hatiegana« asociațiune de anticipațiune și credit, ungurește: »Hatiegana« előlegezési és hitelegylet mint szövetkezet în Hațeg, primindu-sê fiecare parte fundamentală în valoare de 200 coroane.

7. Membrii fundatori își reservă dreptul de a alege prima direcțiune pe 3 ani de întâiu.

8. Toate plătirile împreună cu prospectul și coala de subscriere, au sê se trimită până la terminul fixat pentru încheierea subscrierilor de acții (vezi p. 4.) la institutul »Hatiegana« asociațiune de anticipațiune și credit, ung.: »Hatiegana« előlegezési és hitelegylet mint szövetkezet, în Hațeg, luând asupră-ne responsabilitate solidară, pentru ori-ce plătire ar incurge la numitul institut.

Hațeg, la 23 Martie 1899 st. n.

Fundatorii:

Dr. Gavril Suciu, adv. și proprietar în Hațeg, Samuil Ascilean, proprietar mare în Galați, Dr. Aurel Vlad, cand. de adv. Hațeg, Paul Oltean, învățăt. Hațeg. Michail Bontescu, adv. și proprietar în Hațeg, Ioan Baciu, com. și propr. în Hațeg, Ambrosiu Bersan, propr. în Hațeg, Nicolau Nestor, vicar în Hațeg, Tit V. Gheaja, protopop gr.-or. în Hațeg, Ștefan Șielar, comerc. și proprietar în Hațeg, Alexandru Rimbaș, notar cerc. în Pesteana-mare, Iulius Popovits, comerc. și propr. Hațeg, B. Popovits, comerc. și propr. în Hațeg, Teodor Făgăraș, propr. în Hațeg, Ioan Cornea, propr. în Sântămăria-Orlia. George Costa, propr. în Hațeg, George Baiaș, propr. în Hațeg, Ioan Muntean, compt. și propr. în Hațeg, Aureliu Eliu, propr. și subcptb. în Hațeg.

Din România.

Dl I. Kalinderu, administratorul domeniilor Coroanei, a adresat agenților sêi subalterni o circulară călduroasă și plină de îngrijiri pentru soartea țêranilor. Avênd în vedere marea secetă, care a compromis o mare parte din sêmênăturile de toamnă și chiar de primăvară, cum și izlazurile, ba amenință chiar și fênațurile, dl Kalinderu dispune a se da voie țêranilor sê-'și păsuneze vitele în poienile și unele porțiuni de pădure de pe domeniile Coroanei. Agenții sê cheme la ei pe țêrani și sê-'i îndemne a-'și sêmêna din nou locurile cu nutrețuri potrivite timpului, în care ne aflăm, recomandând mai ales meiul comun, care se poate sêmêna cu isbândă chiar și în Iunie, putênd servì nu numai ca nutreț pentru vite în cursul iernei, dar' în cas de lipsă poate suplini și lipsa cucuruzului pentru hrana locuitorilor. Celor ce nu au sêmênță, aceasta li-se va distribuì gratuit. Se îndeamnă totodată agenții a stărui pe lângă țêrani sê facă trunzare pentru a asigura hrana vitelor peste iarnă. Cu ocasiunea curățirii pădurilor de pe domeniul Coroanei, vor aduna micile crăci cu frunzele de pe ele, le vor lega în mănunchiuri și după-ce se vor usca bine le vor înmagazina pentru provisiune în timpul iernii. Timpul cel mai priincios pentru asta este în Maiu și chiar în Iulie; mai târziu frunzele îmbêtrânind, își perd puterea nutritivă.

CORESPONDENȚA

Vaideiu, 28 Maiu n. 1899.

Onorate Domnule Redactor!

De multe-ori, ba mai în toată ziua am ocasiune a fi în atingere cu poporul, povestind, când de una, când de alta. Așa mai înainte povestind cu feciorii din comuna Vaideiu, mi-s'a dat ocasiune a auzi lucruri foarte urîcioase și de compătimire din partea stăpânitorilor maghiari, și anume: Așa cred, că pretutindenea e știut, că oamenii mai sêraci din comunele care sê află în apropierea căii ferate sunt lucrători, nu-i vorbă, pentru bună plătișoară, la calea ferată. Dar' ce sê auzi!? Dintre lucrătorii din comuna Vaideiu s'a aflat un fecior foarte isteț și pricepêtor la lucru de pe linia ferată și pentru aceasta 'l-au pus »elömunkás«, cum zic ei, ba mai târziu a căpătat el privilegiu, de a substitui, când pe un boactăr, când pe altul. Nu trece mult după aceea și îl chiamă dl »Felvigyázó« la dênsul și îi spune câte verzi, câte uscate, că sê-'și maghiariseze numele, că apoi îl va institui într'o boctărie. Feciorul, Ioan Stroia, lăcomind la banii veninoși, s'ar fi îndoit la vorbele cele dulci ale dlui »Felvigyázó«, dacă alți consăteni nu l'ar fi abătut dela cursa înșelătoare. Lucrătorul sus numit a mai avut doi ortaci, precum spune el și aceia s'au lăsat amăgiți de vorbele dlui »Felvigyázó« și și-au maghiarisat numele. Dintre acesti doi, unul e din Binținț, celalalt din Jibot.

Doamna. »Auzi, vine Doamna«, îi zise îndărătnicului un îngrijitor, »o sê te certe că nu iei doctoriile«. Bolnavul se înalța în pat, cu multă grabă, și zise: Ia, dă-'mi într'o linguriță doftoria, și apoi o beu iute-iute. Sê nu-'i spui nimic! Că am s'o beau de acum«.

Nu de cearta ei se temeau soldații, că ea nici știea cum sê-'i certe, ci de supărarea ei. Atâta bine le făcea și cu atâta iubire de mamă se purta cu ei, încât teama cea mai mare a lor era sê nu o supere.

Când s'apropia de patul lor și-'i întreba cu ochii plini de lacrămi și cu nespusă blândeță a vorbelor, dacă li-e mai bine și ce le lipsește, atunci bieților nostri flăcăi li-se umplea gura de plâns și-'i mulțumiau și-'i sărutau mânile și earăși îi mulțumiau. Ear' unii, cei fără mame, plângeau cu hohote.

Numai odată, o singură dată s'a întêmplat, ca la patul unui bolnav n'a voit D-na sê meargă vre-o trei zile dearîndul, și se feria de el. Era unul bolnav pe moarte; se dusese de bună-voie în rêsboiu și avea numai mamă, bêtrână și săracă, ear' el singurul ei fiiu. Simțea băiatul că moare, și plângea într'una de jalea mă-sei. Și când a venit D-na la patul lui, i-a spus de mă-sa și a început sê plângă earăși. Ear' Doamna a stat ce-a stat și i-a vorbit îmbărbătându-'l, dar' de-odată a năpădit-o plânsul de se scuturau hainele pe Ea. Ear' el, vêzênd-o plângênd, a început sê plângă și mai tare, ca în pierzarea minții.

Era și Ea mamă; avuse o fetiță, pe domnița Maria, și Dumnezeu n'a voit sê li-o lase sê se bucure de ea. Și și-a adus D-na aminte de copilul Ei cel mort, și n'avea pe alții, și s'a gândit la potrivirea dintre Ea și biata mamă a flăcăului, și nu și-a putut stăpâni durerea.

Și n'a mai mers pe la patul bolnavului ca sê nu pricinuească cu plânsul Ei plânsul flăcăului și sê-'i facă rêu, amărîndu-i puținele zile ce le avea. Trei zile l'a ocolit, căci a patra zi flăcăul murì. Și Insăși a scris mă-sei o scrisoare și i-a trimis un ajutor pe câte zile amărîte o mai fi trăit.

Cu răniții sta de vorbă și-'i întreba când au fost răniți și cum și ce au pățit ei pe acolo prin țara păgânilor. Ii plăcea sê asculte povești de prin rêsboiu, și le spunea și Ea povești, ca sê le mai treacă din vreme, celor mai greu bolnavi cari se svârcoliau.

Ea știe sê povestească frumos, și-'și închipue singură povești și le scrie ca sê le cetească și altă lume. Și o cunosc toți cărturarii străini din frumsețea poveștilor isvodite de Ea și dintr'alte lucruri fumoase pe câte le scrie.

Celor însănătoșiți, când ieșiau din spital, Ea le da bani de cheltuială pe drum și ca sê ducă și părinților acasă. Aceștia plângeau ca niște copii, când plecau, despărțindu-se de »Mama lor«, ear' acasă aveau ce povesti cu sêptêmânile despre Doamna Elisabeta, despre bunêtatea inimii Ei. Ear' mamele cele îngrijate, care își știau băeții departe în țară străină luptându-se, ori zăcênd în luptă cu moartea, binecuvêntau pe femeea care a fost mamă copiilor lor, și plângeau și cereau mila lui Dumnezeu asupra Doamnei »care le-a mântuit copiii de moarte«.

(„Fam.“) *G. Coșbuc.*

Acuma mĕ rog de dl »Felvigyázó«, sĕ binevoiască a nu amăgi poporul nostru cu astfel de curse, că doară bietul popor pentru banii aceia așa cred că asudă destul, nu pretindă sĕ se mai facă și Unguri Ori dacă am ajuns timpul acela, că numai națiunea d-voastră poate ajunge în boctării, atunci poftește pe »Alföld« și găsești destui, dar' nu te întinde la așa lucruri urîcioase și înșelătoare!

Mĕ rog mai departe de d-nii învĕțători și mai ales de preoți, că nu numai protocolul de eșite și întrate sĕ-'l poarte în evidență, ci și unele chestii ca aceasta, că nu e lucru mare.

Onorați d-lor preoți, sĕ nu mĕ condamnați, pentru-că vĕ trag atențiunea la astfel de lucruri, că nu zic aceasta către toți, numai către cei-ce au pornit pe calapodul dlui preot din »Algyogy-Felfalu«. Ași zice altcum, dar' mi teamă, că nu vrea sĕ mĕ priceapă!

N. Voina.

Știri Politice

Conferența de pace.

Această conferență se ocupă de present cu întrebarea, că cum s'ar putea încungiura pe viitor rĕsboaiele. Voesc anume sĕ aleagă tribunale internaționale de arbitragiu, cari sĕ hotărască la cas de neînțelegeri între state. Cu privire la desarmare sau mai bine zis la încetarea înarmărilor ce se continuă, nu se știe încă nimic positiv. Cu atât mai vîrtos, că încă dela început au luat hotărîrea că toate desbaterile sĕ se țină în secret.

*

Grațiări în Italia.

In 4 l. c., ziua aniversării constituției italiene, Regele Umberto a iscălit un decret, în urma căruia toți delicuenții politici vor fi grațiați, precum și aceia, cari au conmis delict de vătĕmare la libertatea de muncă.

Frecările în Orăștie.

Românul, mai bine zis inteligința română așa-'i făcută, ca membrii ei sĕ nu trăească în bună armonie.

Il vedem acest simptom bolnăvicios *în politica națională*, unde »conducĕtorii« sunt desbinați și supĕrați unii pe alții până la cuțit. Il vedem pe terenul bisericesc, îl vedem pe terenul social etc., cu un cuvênt pe toate terenele!

Noi dar' nici habar n'avem de conferența de pace din Haga, nici de meetingul monstru a cocoanelor Flammarion și Dr. Schabanoff — ci purtăm rĕsboiu pe toată linia fără cruțare, și *în cele mai multe casuri fără motive obiective.*

O singură excepțiune e fericita Orăștie! Adecă durere, *a fost* numai excepțiune. Frecările noastre însĕ nu-'s de natură dușmănoasă; eu din parte-'mi nu-'s dușmanul nimĕnui din toată Orăștia, ceea-ce dovedesc în mod, cred eu, destul de convingĕtor, articlii mei precedenți, în cari n'am pretins altceva decât repararea acolo amintitelor necorectități și restabilirea bunului și cinstitului nume al »Ardelenei«, prin aceea ca sĕ nu pună conducĕtorul ei, acest institut în posiție ostilă contra unui alt institut, tot românesc și cultural.

Va sĕ zică m'am nisuit a le sta în ajutor dlor »directori» dela »Ardeleana«.

Intreb, că toate acestea nu cu tot dreptul le poate pretinde ori-care Român cu simț adevĕrat pentru instituțiunile noastre?

*

Ce se ține de motivul al doilea al divergenților, adecă postul de paroch al doilea, am sĕ arĕt în public, că eu, și mai mulți cu mine, pentru-ce suntem contra alegerii dlui Ioan Moța, cu atât mai vîrtos, pentru-că am aflat, că mai ales prin Sibiiu s'au rĕspândit faime tendențioase, nedrepte, și pentru-ca sĕ se știe, că *pe noi*, ne conduc în chestia aceasta interesele adevĕrate ale bisericii noastre.

Afară de aceea că postul al doilea de paroch și excrierea de concurs s'a întêmplat *cu ignorarea protopopului* nostru și fără sĕ i-se fixeze leafa, așa că azi abia are vre-o 350 fl. leafă! noi suntem contra dlui I. Moța din următoarele motive:

Intâiu pentru-că partisanii lui nu se sfiesc a declara în public, că acest post s'a creat a priori pentru dl I. Moța; va sĕ zică dl Moța și nu postul ar fi de lipsă.

Apoi: s'a întêmplat, că din banii cei adunați în »pinca« Casinei noastre, a furat un făptuitor necunoscut vre-o 50—60 fl.

Eu ca vice-președintele casinei am făcut după înțelegere *cu comitetul arĕtare criminală* la judecătorie, contra unui făptuitor necunoscut; *unde apoi doi martori au fasionat foarte agravator contra dlui I. Moța.*

Fiind astfel dl I. Moța învinuit prin fasionarea acelor martori de o astfel de faptă criminală, eu cred că noi cari suntem contra alegerii dênsului, procedem corect și nu partisanii lui.

Fasionarea acestor martori se poate cetì la judecătoria criminală în Orăștie.

Departe sĕ fie de noi sĕ afirmăm, că dl I. Moța ai fi furat banii, însĕ fasiunile martorilor *sunt atât de grele contra lui, încât noi nu credem, că dênsul ar putea sĕ fie* **preot** aici, unde deja acest cas criminal regretabil e rĕspândit.

Pe noi totdeauna ne vor conduce numai interesele instituțiunilor noastre și nu ale noastre *personale; — din cruțare* până acuma nu am eșit în public cu motivarea ținutei; mele, dar' aflând despre minciunile rĕspândite prin Sibiiu mai ales referitor la persoana mea, eacă *'mi-am motivat nițel ținuta.*

Dr. Aurel Munteanu.

NOUTĂȚI

Stimaților cetitori ai foii noastre le aducem la cunoștință, că odată cu nrul 25 vor primì și chipul lui **„Cloșoa".** *Il vor primì însĕ numai acei stimați abonenți cari și-au achitat costul abonamentului cel puțin pe jumĕtatea întâia a anului de față. Fiind acest chip un cadou cât nu se poate mai potrivit pentru ori-ce Român, rugăm pe toți cetitorii foii noastre, sĕ grăbească cu trimiterea abonamentului, pentru-ca tuturor sĕ-'l putem distribuì.*

Dar evlavios. Dl Ioan Tath și soția Ana din Răcășdia au dăruit pentru biserica gr.-or. 1 penticostar și un triod în preț de 30 fl. Primească sus numiții donatori pentru darul dat sfintei biserici mulțumită și dela Dzeu și și dela credincioșii bisericii noastre.

Ioan Radu, cantor.

*

A doua cercetare din partea comitelui suprem, contele Bethlen Miklós, însoțit de prim-comptabilul comitatului *Pits,* s'a făcut în Orăștie la 6 Iunie n. De astă-dată au scontrat toate ramurile administrative dela pretură.

*

Tîrgul de țară din Orăștie, care s'a ținut Dumineca trecută, atât cel de vite cât și așa zisul »tîrg slobod« a fost slab cercetat.

*

Avis! Domnii măiestri și sodali români din Orăștie sunt rugați a lua parte la adunarea constituantă, ce se va ținea în 18 Iunie n. a. c., (prima zi de Rusalii) la 11 ore a. m. în localul școalei gr.-or. din loc.

*

Se duce ori nu se duce Széll? Eată ce voesc sĕ știe locuitorii comitatului nostru. Deoare-ce dacă se duce, atunci vicișpanul nostru, dl Hollaki Árthur, rĕmâne tot aici în calitatea sa de până acuma, ear' dacă nu se duce Széll, atunci se duce dînsul ca fișpan al comitatului Odorheiu, după-cum am spus și noi în nrul 20 al foii noastre.

*

Asociațiunea „Hațegana" de până acum, se va transforma în societate pe acții. Din acest prilegiu s'au emis de către dl Mihail Bontescu și alți fruntași din Hațeg »Prospecte« pentru subscrierea de acții, pentru noua bancă românească, ce se va înființa sub firma: »Hațegana, înstitut de credit și de ecomíi, societate de acții în Hațeg». Prospectul îl publicăm la alt loc al foii în întregime. O coală de subscriere se află depusă și la redacția noastră.

*

Examen de notar. Dl *Alexandru Herlea* teolog absolut și adjunct notarial în Vinerea, a depus Luni în sĕptĕmâna aceasta cu foarte bun succes examenul de notar, înaintea comisiunii examinătoare din Deva.

*

Un lucru de laudă. Din Raportul-mare primim dela un parochian următoarele: Fiind școala noastră gr.-or. într'o stare slabă, nevăcălită și nevăruită, în una din ședințele comitetului am hotărît repararea aceleia. Bravul nostru învĕțător *Petru Lula* s'a angajat, că lucrul îl va duce d-sa în deplinire, numai comitetul parochial sĕ-'i voteze o sumă anumită, pe lângă care sumă a mai jertfit și d-sa din banii proprii, și astfel lucrul mergênd înainte, școala s'a terminat în 10 Maiu st. v. a. c., spre bucuria credincioșilor. Mulțumim prin aceasta dlui învĕțător pentru ostenească și jertfa ce a adus-o și totodată și acelor parochieni, cari ni-au dat mână de ajutor, făcênd câte o zi de lucru.

*

Logodnă. Dl *George Matheiu*, conducĕtor de tipografie în Bistrița, s'a logodit cu d-șoara *Luisa Kräntner.*

*

Avis! Toți acei d-ni, d-ne și d-șoare, cari au primit bilete spre vênzare din incidentul seratei literară-musicală, arangiată de societatea „Petru Maior" în 4 Maiu st. n. a. c. sunt rugați a le retrimite societății, fie vêndute, fie nevêndute, până în *1 Iulie a. c. st. n.* la adresa cassarului societății, Vasilie Stan, Budapesta, IV. Ferencz-József rakpart 14. I. 13.

Nicolae Sulică, preș. *Ioan Fruma,* secretar.

*

Petrecere cu joc se va ținea în Dumineca Rusaliilor (6/18 Iunie 1899) în grădina dlui Adolf Strauss de către comitetul parochial al bisericii gr.-or. din Hunedoara. In pausă corul vocal al bis. gr.-or. se va produce cu vre-o câteva cântări. Venitul curat e destinat pentru școala gr.-or. din Hunedoara.

*

Pentru comuna Cugir se caută un măiestru rotar, fie acela de ori-ce naționalitate. Dacă s'ar afla vre-un Român, va fi mai bucuros primit. Fiind Cugirul o comună mare, de lucru continuu poate fi asigurat.

*

Cununie. *Ieronim Gelmărean* și *Leontina Deneș* își vor sĕrba cununia lor în 19 Iunie n. (a doua zi de Rusalii) în biserica gr.-or. din loc la orele 4 după ameazi.

Dorim fericire!

*

Alegere de notar. In 7 Iunie n. a. c. s'a făcut alegerea de notar pentru cercul *Petrila.* A fost ales simpaticul și binemeritatul *Ioan Vassiu* din Petroșeni. Se aduce laudă dlui fisolgăbirĕu Buda Károly, care acum pentru a doua-oară a dovedit că e imparțial.

*

Invitare la *Iunialul,* ce se va arangia Duminecă la 11 Iunie st. n. a. c. lângă podul societății »Victoria« din Lupeni. Venitul curat e destinat pentru edificarea bisericii gr.-cat. din loc. La cas de timp nefavorabil se va ținea în sala hotelului.

*

Bătaie sângeroasă. Aseară niște rĕufăcători Stoica David lui Lazar și Cosma Nicolae lui Iosif a eșit în drum înaintea lui Filimonesc David din Renget și într'atâta l'au lovit cu niște pari de goron încât bietul a rĕmas jos fără simțiri. Gendarmi au plecat la fața locului dimpreună cu medicul Ioan Recea. Se zice că ar mai fi complici la bătaia aceasta și că chiar judele Stefan Nicolae 'i-ar fi îndemnat la faptul acesta.

*

Bucurie și — durere. Funcționarul dela direcțiunea financiară din Timișoara, Béla Klesky a primit telegrafice știrea, că a fost numit revisor de compturi. Se afla tocmai în biurou, când a primit această știre și bucuria i-a fost nespus de mare, deoare-ce aceasta era dorința sa ferbinte. Toți colegii sei îl felicitară îndată. Când voia sĕ meargă acasă, ca sĕ-'i spună și nevestei sale despre avansare, i-a venit o altă telegramă, în care i-s'a făcut cunoscut, că feciorul sĕu, Béla Klesky, locotenent la honvezi în Pressburg, s'a — împușcat. Nu mai știa ce sĕ facă, auzind această știre dureroasă. La nevastă-sa nu i-a spus decât numai despre avansarea sa, dar' mai târziu tot a aflat și ea din foi. Această bucurie împreunată deodată cu așa o mare durere, l'a pus în pat, unde și-a găsit moartea.

*

Reclama e sufletul comerciului. După un ziar german un anunț, pentru-ca sĕ aibă efect, trebue sĕ apară cel puțin de *zece-ori.* La prima inserție cetitorul nu-'l vede; la a doua îl vede, dar' nu-'l cetește; la a treia îl cetește; la a patra se înformează de prețul articolului reeomandat; la a cincea notează adresa; la a șasa vorbește despre dînsul soției sale; la a șeptea își propune sĕ cumpere; la a opta cumpĕră; la a noua vorbește despre el amicilor lui; în fine la a zecea, prietenii vorbesc despre dînsul soțiilorlor. Și cu toții, la rîndu-le, cumpĕră acel articol, prin urmare, judecați efectul!

*

Colonisări în Bănat. Administrațiunea comitatului Timiș a primit încunoștiințare dela ministrul unguresc de agricultură, că voește sĕ mărească comuna Recaș, și aceasta prin colonisarea a o sută familii de agricultori maghiari. Li-se vor împărți acestora 2002 jugĕre catastrale de-ale erarului, primind fiecare câte 20. Fiecare familie trebue sĕ aibă însĕ o avere de 1000 fl. Casele vor fi clădite de erar și moșia dimpreună cu casa va fi socotită cu 3620 fl. Fiecare familie colonisată va plătì la început 600 fl., ear' restul îl va amortisa în decurs de 50 ani, cu 4% interese. 50 de case s'au și clădit deja, în anul viitor se vor clădi alte 30, ear' în 1901 20 de case. Și-apoi sĕ mai zică cineva, că guvernul unguresc nu se îngrijește de soartea locuitorilor acestei țeri.

*

Oposiția în contra primelor căi ferate. Oposiția contra construirii primelor căi ferate ne pare acuma ridicolă, dar' nu cunoaștem nimic mai comic decât părerea unei corporațiuni de învĕțați a institutului de medici din Bavaria, exmisă cu ocasiunea construirii căii ferate între Nurenberga și Turta, care a fost prima linie în Germania în anul 1836. Eată textul sentenței: Transportarea persoanelor prin carĕ trase prin abure este a se opri în interesul sănĕtății publice, deoare-ce mișcarea repede provoacă turburări serioase în creerii călĕtorilor. Aceste turburări sunt de natura deliriului tremens (urmarea beției). In casul dacă călĕtorii s'ar expune totuși acestui risic împotriva acestui avis, spectatorii trebue sĕ fie scutiți prin toate mijloacale. Vederea unui tren în mișcare este deajuns ca sĕ provoace asemenea turburări de creeri; aceasta a fost constatată prin experiență și prin observările actuale. Prin urmare autoritățile trebue sĕ dispună, că o îngrădire de scânduri sau altă materie similară sĕ fie pusă în înălțime barem de cinci urme de-alungul întregei linii a căii ferate.

*

Fumatul oprit. Pe străzile orașelor din Germania, până la anul 1848 a fost oprit fumatul. Cât de strict s'a observat această oprire, se vede din următorul fapt. Literatul Kühne în 1843 eșind pe strada Berlinului cu țigara aprinsă, a fost îndată agrăit de un polițist și rugat ca sĕ solvească 2 taleri pedeapsă, la din contră va fi dus la poliție. Kühne întrebă pe polițist că pentru-ce urmăresc așa de aspru pe fumători, deoare-ce 2 taleri sunt bani mulți. La care întrebare a căpĕtat următorul rĕspuns: Nu fumatul d-tale se pedepsește așa de aspru, ci acea împrejurare, că ai lăsat sĕ fii surprins fumând.

*

Cum se alungă grindina? Sĕptĕmâna trecută a bătut grindina în provincia Piemont (Italia), nimicind aproape toată recolta. Hotarul comunei San-Giorgio a scăpat însĕ neatins, căci locuitorii acestei comune, auzind vuetul furtunei, au pușcat din niște piulițe așezate pe hotar. Și, minune, până-ce prin împregiurime grindina căzută era de mărimea nucilor, peste hotarul acelei comune, s'a vĕrsat numai o ploicică lină. $2^1/_2$ ore a ținut pușcarea din piulițe, dându-se 350 pușcături. Astfel au scăpat de o pagubă enormă, ce le-ar fi causat grindina.

*

Eliminări cu droaia. Sub acest titlu »Patria« din Cernăuți publică următoarele: In zilele trecute au fost eliminați 3 elevi ruși din gimnasiul superior de stat din Cernăuți. Causa acestei mĕsuri severe este, că elevii gimnasiști au purtat brâne cu colori slave. Iritațiunea între Rușii bĕtrâni e generală. Aflăm, că ziarele de Duminecă ale Rușilor bĕtrâni „Buk. Widomosti" și „Pravoslawna Bukowyna" au fost confiscate, probabil din causa acestor întemplări. In tot casul mĕsurile acestea caracterisează de minune situațiunea chaotică, în care a ajuns guvernul local. Sĕ le fie de bine!

*

Muncitorii și desarmarea. Muncitorii din Ungaria au primit un apel din partea comitetului partidei muncitorilor din Budapesta, în care le arată cât de mult costă susținerea armatelor. In apel sĕ cere încetarea înarmărilor, căci, zice apelul, »noi nu căutăm fericirea în lupte sângeroase, ci în muncă pacînică«. Milioanele ce se spesează pentru armată, sĕ se întrebuințeze pentru scopuri mai folositoare, cum sunt de exemplu: cassarea taxelor școlare, îmbunătățirea salariilor învĕțătorești, înmulțirea școalelor, înființarea de școale industriale, ajutorarea muncitorilor bolnavi, ajutorarea vĕduvelor și orfanilor, împuținarea orelor de lucru, ștergerea dării de consum etc. Comitetul cere ca sĕ se propage aceste idei, »căci ori-ce idee numai atunci poate învinge, dacă a străbătut în conștiența publicului.«

*

Atentat cu vitriol. Unul dintre cei mai avuți Ruși, milionarul Leon Brodsky din Kiew, a fost victima unui atentat cu vitriol. Anume o franceză l'a pândit odată și trecênd pe lângă dînsul i-a aruncat vitriol în față, în urma căreia și-a perdut un ochiu.

*

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele" de Iosif Tăbăcariu și Ilie Turdășan se află de vênzare la institutul tip. »Minerva«. *Mai mulți preoți au procurat aceste broșuri pentru a le distribuì ca premii copiilor de școală cu ocasiunea examenelor.* Prețul unui exemplar 10 cr. plus 3 cr. porto. Banii sunt a sĕ trimite înainte.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui *G. G.* și *soții* în *R.* — Dacă nu sunteți mulțumiți cu preotul D-Voastre și știți că aveți dreptate în cele-ce susțineți, faceți arĕtare la Consistor, ca cel mai competent for în astfel de afaceri. Cercetați lucrul mai cu de-amĕnuntul dar' nu ascultați de cei-ce voesc sĕ vîre zizanie între popor și preotul lor.

Porci de prăsilă.

Potrivit anunțului inspectoratului herghe-liei din Făgăraș dto 11 Maiu a. c. nr. 1108, din prăsila rîmătorilor (porcilor) aflători la proprietatea hergheliei se vor vinde spre scopuri de prăsilă mai multe scroafe de rassa măngăliță curată. Prețul câte a unei scroafe e cu 40 fl., dar' pentru proprietarii mici, cum și pentru alți proprietari, recomandați de Reuniunea noastră ca vrednici de favor, prețul se statorește în mod excepțional cu 35 fl.

Atragem prin aceasta luarea aminte a membrilor Reuniunii noastre asupra favorului ce se îmbie conform celor de sus și totodată rugăm pe doritorii de a cumpăra sĕ se adreseze în acest scop subscrisului comitet, indicând numele, locuința cu posta ultimă, cum și numĕrul scroafelor, ce dorește a cumpĕra.

Sibiiu, 23 Maiu n. 1899.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiului«.

Dem. Comșa, președinte. *Victor Tordășianu,* secretar.

Tulumbe de stropit viile.

Numĕroși viieri ne-au recercat și ne recearcă, durere, acum într'un târziu, sĕ-'i vestim »în pripă« de unde sĕ-'și cumpere și cu ce preț tulumbe de stropit vițele contra peronosporei, tulumbe firește bune și nu tocmai scumpe. Fiindcă unui fiecăruia nu suntem în poziție, rĕspundem în scurt prin ziarele noastre astfel:

Comisiunea economică a comitatului Sibiiu a resolvat deja cererile, acordând comunelor politice și tovărĕșiilor agricole (nu și persoanelor singuratice) din acest comitat și anume de astă-dată 63 tulumbe cu prețul redus de câte 4 fl. 66 cr.

Ceialalți doritori sunt avisați a se adresa, în scopul cumpĕrării, de-adreptul la firme solide, între cari Carol F. Jickeli în Sibiiu îmbie tulumbe acvea bune și ieftine și anume:

a) »Excelsior« cu 9 fl.
b) »Austria«, model 97 cu 10 fl. 90 cr. și
c) »Austria«, model 93 cu 14 fl. 90 cr.

Tulumbe »Austria«, model 93 s'au fost distribuit prin comisiunea amintită în anul trecut, ear' »Austria« model 97 în acest an. Și unele și altele s'au dovedit a fi îndemânatice și destul de trainice. »Excelsior« este numele unui fel de tulumbe mai iettine, dar' încâtva mai slăbuțe.

In ce privește stropirea însăși, ne provocăm la instrucția noastră din anul trecut, instrucție, care s'a fost trimis primăriilor noastre și care s'a fost publicat în același timp prin ziare.

Sibiiu, 25 Maiu n. 1899.

Biuroul »Reuniunii agricole române din comitatul Sibiiu«.

Dem. Comșa, președinte. *V. Tordășianu,* secretar.

Mulțumită publică.

Subscrisul în numele comitetului parochial aduc sincera mea mulțumită stimaților domni și doamne, cari vĕzând lipsa neîncunjurată de care a suferit biserica noastră în privința împodobirii, și-au pus la inimă acel gând bun spre a ni-o împodobi barem în parte și acești binefăcĕtori sunt:

D-nul Iosif Krauss cu stimabila d-nă Regina, director de mine în Porcurea, care ni-a procurat perdelele la ușile Invierii, o masă și patru icoane în preț de 20 fl. v. a.

Totodată ne-au făcut mare bucurie pe Dumineca Floriilor darul dat de adevĕrați Români dl Simeon Deac și stimabila doamnă Florentina din Sĕcărĕmb, care este un potir și discul cu cele de lipsă pentru sf. cumineCătură în preț de 33 fl. v. a.

Precum a fost primit denarul vĕduvei, așa înduratul D-zeu sĕ le primească acestea daruri, cari vor fi spre mărire în casa lui D-zeu, ear' nouĕ spre vecĭnică amintire.

Porcurea, 4 Iunie 1899.

Nicolae Popa, *paroch.*

MUSICĂ NAȚIONALĂ.

Românii grănițeri din Severin au cele mai multe și mai frumoase jocuri naționale românești. Deosebit de frumoase, elegante și putem zice artistice sunt jocurile bărbaților.

Iți crește inima, când vezi șiruri lungi de grănițeri voioși jucând Iedera, Cârligul, Tropa, Poșovaica pe un picior, Poșovaica pe amĕndouĕ picioarele, Ciocănița, Ciutulica, Doicafira, Ostrovanca, Crăiasa, Ursa, Rața, Arnindeaua, Blânda, Momiru etc.

Precum sunt jocurile grănițerilor nostri, tot așa de drăgălașe și pline de motive românești sunt melodiile a acestor jocuri, pe cari dl A. Sequens, profesor de musică la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș le-a adunat, armonisat pentru pianoforte și tipărit în atelierul litografic Oscar Brandstätter în Lipsca într'un caet elegant și pe hârtie foarte fină.

Jocurile mai sus amintite au ajuns în proprietatea dlui Petru Valușescu (Caransebeș), dela care sĕ pot procura cu prețul de 80 cr. (2 Lei) trimise franco.

Le recomandăm tuturora, cari iubesc musica națională românească!

Bibliografie.

A apărut în »Biblioteca Noastră«: ***Poftă bună!*** Carte de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adecă:

Supe și Ciorbe — Assiette — Rasoluri — Sosuri — Legume — Fripturi — Garnituri — Salate — Prăjituri — Torte — Cofeturi și Bomboane — Cremuri și Parfeurii — Inghețate — Dulcețuri și Compoturi — Diferite beuturi etc.

O recomandăm cu toată căldura dnelor române.

Prețul unei broșuri 70 cr., plus 5 cr. porto.

Se poate căpĕta și la institutul »Minerva« în Orăștie.

Pentru redacție responsabli: **Petru P. Barițiu.**

Szám 1950—1899. kig. (530) 2—2

Pályázati hirdetmény.

A szászvárosi járásban Romoszhely székhelylyel egy III-ad osztályu erdőőri állás elhalálozás folytán üresedésbe jövén, annak választás utján betöltése czéljából pályázatot hirdetek.

Érintett állás 300 frt évi javadalmazással van összekötve.

Felhivom ennél fogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy ép, erős testalkatukat, különösen jó látó és halló képességüket a megyei főorvos által kiállitott bizonyitványnyal, valamint életkorukról tanuskodó anyakönyvi kivonattal, továbbá a hivatalos magyar nyelvnek, nemkülömben a román nyelvnek irásban és szóban való birását és végre az erdőőri szakvizsgának letételét igazoló okmányokkal felszerelt és saját kezüleg irt folyamodványaikat annyival is inkább nyujtsák be hozzám, mivel a később érkező vagy hiányosan felszerelt folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A választást *f. évi junius hó 15-ik napjának d. e. 9 órájára* Romoszhely község községi iródájába tüzöm ki.

Szászváros, 1899. május hó 31-én.

Fodor Gyula, főszolgabiró.

Szám 127—1899 (531) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel kozhirré teszi, hogy a nagyszebeni kir. törvényszék 1898. évi 5413. számu végzése következtében Dr. Russu Oktáv nagyszebeni ügvéd által képviselt „Albina" nagyszebeni tak. és hit. intézet javára Stancsay Albert és Robotin Péterné ellen 137 frt s jár erejéig 1898. évi deczember hó 10-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján felülfoglalt és 340 frtra becsült házibutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság V. 226/1. 1898. számu végzése folytán 137 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi deczember hó 28. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 35 frt 88 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Kis Almáson Robotin Péterné házánál leendő eszközlésére **1899. évi junius hó 15. napjának délelotti 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozok oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetes mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Algyógyon, 1898. évi junius hó 2-án.

Schuster Vilmos, kir. bir. végrehajtó.

Szám 6831—1899. tkv. (533) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A hátszegi kir. jbiróság mint tkvi hatóság Burszészk Miklos Dr. Suciu Gábor ügyvéd által képviselt végrehajtatónak Jurka Dán alsó-száláspataki lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében közhirré teszi, hogy végrehajtatónak 130 frt tőke ennek 1896. évi deczember 1. napjától járó 8% kamatai 28 frt 70 kr. eddigi megállapitott per és végrehajtási valamint a jelenlegi 9 frt 50 kr. és a még felmerülendő költségek iránti követelésének kielégitése végett Zsurka Dán végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék puji kir. jbiróság területéhez tartozó Alsó-Szállás-patak községi 35 sztjk. A † 1—9, 11—12 rdsz. alatt foglalt Zsurka Dán nevén álló fele rész ingatlanokat a 190 sztjvben A † 7—9 rsz. alatt foglalt Zsurka Dán nevén álló B. 10 sorszám alatti 1/14 rész. ingatlanokat a 225 sztjvben A † 1—3. rdsz. alatt foglalt Zsurka Dán nevén álló 1/4 rész. ingatlanokat a C. 1 alatt Zsurka Dán kinek neje Szakács Flore javára bekebelezett kikötmény érintetlen hagyásával a 371 sztjben A † 1. rsz. a foglalt Zsurka Dán nevén álló egész ingatlanokat rendszámonkénti részletekben az egyidejüleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 634 frt tevő kikiáltási árban az **1899. évi szeptember hó 4-ik napján d. e. 10 órakor** Alsó-Száláspatak községének elöljárója házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtobbet igérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül ingatlanak kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezében letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanusitó szabályszerü elismervényt átszolgáltatni, vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számitandó 30 nap alatt a másik felerészét pedig ugyanazon naptól számitandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival szabályszerü letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámitatni.

A kir. tkkvi hatóság.

Hátszegen, a kir. jbiróságnál 1899. évi aprilis 27-én.

Savu, kir. aljbiró.

Un învĕțăcel.

La subscrisul comerciant din Orăștie se caută un băiat, care sĕ aibă 2—3 clase gimnasiale

ca învĕțăcel.

Cei-ce pe lângă limba română în vorbire și scriere posed și limbile maghiară și germână vor fi preferiți.

Ioan Lazaroiu, comerciant.

(532) 1—

Intreprinzĕtor român!

Subscrisul aduc la cunoștința P. T. publicului din loc și jur, că întreprind **ori-ce lucrare ce se ține de lemnărit și zidărit,** precum: **edificii mai mici, partere, școale,** și întocmesc totodată și **planurile recerute.**

Toate aceste lucrări le sĕvîrșesc pe lângă **prețuri foarte moderate**.

Ca fiind un nou începĕtor, rog on. public și îndeosebi on. comitete bisericești și școlare sĕ binevoiască a mĕ spriginì, promițĕnd a le face **lucru solid, bun și trainic.**

Cu deosebită stimă

(529) 2—6

Ioan Părău,
întreprinztĕor în *Orăștie (Szászváros).*

„Minerva" inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie (Szászváros)

Opuri
Bilete de log.
Broșuri
Circulare
Bil. de visită
Invitări
Bilanțuri
Acții
Cap. de epist.
Placate
Ord. de dans
Adrese
Compturi
Note
Preț-Curent.
Anunțuri
Registre
Imprimate
Couverte
Bilete de cun.
Etc. etc.

Există deja de 11 ani și este provĕzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic „Minerva"

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea sĕ fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de sprijinul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute românești, precum și al privaților.

„MINERVA" institut tipografic în Orăștie.